Kodiranje Turingovega stroja

 $T=\langle Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_1, B_1, q_f\rangle$ Če je $\delta(q_i, a_j)=\langle q_k, a_l, S_m\rangle$ ukaz programa $\delta,$ ga zakodiramo kot:

$$K = 0^{i}10^{j}10^{k}10^{l}10^{m}$$

Ko zakodiramo vseh R ukaov programa δ dobimo kode $K_1,K_2,\ldots,K_r$ iz katerih bomo sestavili kodo Turingovega stroja:

$$\langle T \rangle = 111K_111K_211...11K_r111$$

Prevedbe - Seznam jezikov

- $L_d = \{w_i \mid w_i \notin L(M_i)\} \notin TJ$
- $L_{\overline{d}} = \{ w \mid w_i \in L(M_i) \} \in TJ$
- $L_u = \{ < M, w > \mid w \in L(M) \} \in TJ$
- $\bullet \ L_{\overline{u}} = \{ < M, w > \ | \ w \not\in L(M) \} \quad \not\in TJ$
- $L_h = \{ \langle M \rangle \mid M \text{ vstavi na vseh vhodih} \} \notin TJ$
- $L_e = \{ \langle M \rangle \mid L(M) = \emptyset \} \notin TJ$
- $L_{ne} = \{ \langle M \rangle \mid L(M) \neq \emptyset \} \in TJ$
- $L_{eq} = \{ \langle M_1, M_2 \rangle \mid L(M_1) = L(M_2) \} \notin TJ$
- $L_{|eq|} = \{ \langle M_1, M_2 \rangle \mid |L(M_1)| = |L(M_2)| \} \notin TJ$
- $L_{\overline{|eq|}} = \{ \langle M_1, M_2 \rangle \mid |L(M_1)| \neq |L(M_2)| \} \notin TJ$

Rekurzivne funkcije

- 1. Z(n) = 0
- 2. N(n) = n + 1
- 3. $\pi_i^k(n_1, n_2, \dots, n_k) = n_i$
- 4. Kompozicija:

$$f(x_1, \dots, x_n) = g(h_1(x_1, \dots, x_n), h_2(x_1, \dots, x_n), \dots, h_m(x_1, \dots, x_n))$$

5. Primitivna rekurzija:

$$f(x_1, \dots, x_n, 0) = g(x_1, x_2, \dots, x_n)$$

$$f(x_1, \dots, x_n, y + 1) = h(x_1, \dots, x_n, y, f(x_1, \dots, x_n, y))$$

6. Minimizacija:

 $f(x_1,x_2,\ldots,x_n)=\mu_y(g(x_1,x_2,\ldots,x_n,y))=z$ Pri tem je z najmanjše število, za katerega velja $g(x_1,x_2,\ldots,x_n,z)=0.$ Če tak z ne obstaja je funkcija f tam nedefinirana.

funkcije ki smo jih naredili med vajami:

- P(n) = n 1
- $\bullet \ominus (a,b) = a-b$
- $\bullet \oplus (a,b) = a+b$
- $\bullet \otimes (a,b) = a * b$
- $\bullet$ $\oslash(a,b)=a/b$
- mod(a,b) = ab
- $divides(a,b) = \begin{cases} 1 ; & a \mod b = 0 \\ 0 ; & a \mod b \neq 0 \end{cases}$
- $IF(a,b,c) = \begin{cases} b; & a \neq 0 \\ c; & a = 0 \end{cases}$
- $sqrt(a) = \sqrt{a}$

Riceov izrek

Če je jezikovna lastnost turingovega stroja trivialna, potem je turingov stroj rekurziven.

primer:

 M_e je turingov stroj ki opisuje jezik $L_e = \{ < M > | L(M) \neq \emptyset \}$ Temu turingovem stroju pripada jezikovna lastnost $L(M) \neq \emptyset$. Jezikovna lastnost je trivialna če velja za bodisi vse turingove stroje, ali pa za nobenega.

Za dokaz z Riceovim izrekom potrebujemo najti dva turingova stroja, enega ki vsebuje to lastnost, drugega ki je ne vsebuje.

- $L(M_1) = \Sigma^*$ ta stroj ima lastnost $L(M) \neq \emptyset$
- $L(M_2) = \emptyset$ ta stroj nima lastnosti $L(M) \neq \emptyset$

ker taka dva stroja obstajata, vidimo da lastnost ni trivialna torej M_e ni rekurziven